

2015 m. birželio 30 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 pakeitimo įstatymas Nr. XII-1919. Minėto įstatymo įgyvendinamosiose nuostatose buvo numatyta, kad asmenys, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą pagal savivaldybę, kurios teritorijoje jie gyvena, privalo per 6 mėnesius Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoti savo gyvenamąją vietą arba pateikti prašymus įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, jei atitinka minėto įstatymo 6 straipsnyje nustatytus reikalavimus.

Asmenys, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo deklaruodami savo gyvenamąją vietą nebuvo nurodę visų gyvenamosios vietos adresų sudarančių duomenų (buvo nurodyta tik gyvenamoji vietovė), privalo per 6 mėnesius, įsigaliojus šiam įstatymui, kreiptis į gyvenamosios vietos deklaravimo įstaigą dėl deklaruotos gyvenamosios vietos adreso pakeitimo (tikslinimo).

2016 m. gegužės 5 d. priėmus Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 pakeitimo įstatymo Nr. XII-1919 2 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XII-2333, 6 mėnesių terminas buvo pratęstas iki 12 mėnesių, t.y. iki 2017 m. sausio 1 d. Pažymėtina, kad į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą yra įtraukiami tik benamiai ir asmenys, nurodyti Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje.

Tad nuo 2017 m. sausio 1 d. asmenų, kurie Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka nedeklaravo gyvenamosios vietos ar nepateikė prašymo įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, duomenis apie deklaruotą gyvenamąją vietą bus panaikinti. Tai nereiškia, kad asmuo bus „išbrauktas“ iš Gyventojų registro, visi kiti duomenys (vardas, pavardė, lytis, šeiminei padėtis ir pan.) Gyventojų registre liks, tačiau bus panaikinta asmens deklaruota gyvenamoji vieta, o tai gali sukelti problemų.

2016 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos Respublikoje asmenų, įtrauktų į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų sąrašą, skaičius siekė 88067. Tai reiškia, kad kas 33-ias Lietuvos Respublikos gyventojas yra deklaravęs gyvenamąją vietą „prie savivaldybės“.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad, kai asmuo nėra deklaravęs gyvenamosios vietos, tai sukelia tam tikras teises pasekmes, pvz., vaikų registracija į darželiu ir mokyklas, socialinės išmokos, valstybinio socialinio draudimo pensijų mokėjimas, socialinio būsto suteikimas, vairuotojų pažymėjimų išdavimas ir pan. yra susiję su gyvenamosios vietos deklaravimu, todėl asmenims, gyvenantiems Lietuvos Respublikoje, yra itin svarbu deklaruoti gyvenamąją vietą.

Sodros duomenimis, Lietuvos Respublikoje tarp asmenų, deklaravusių gyvenamąją vietą „prie savivaldybės“, yra daugiau kaip 6500 pensijų gavėjų, o savivaldybių administracijų pateiktais duomenimis - apie 7500 piniginių socialinės paramos gavėjų. Tad nuo 2017 m. sausio 1 d. daugiau kaip 11000 Lietuvos gyventojų gali nutrūkti įvairių socialinių išmokų ir pensijų mokėjimas.

Vidaus reikalų ministerija, nagrinėdama gyventojų gaunamus skundus, yra pastebėjusi, kad didžiausios problemos deklaruojant gyvenamąją vietą kyla tokiems asmenims, kurie nuomojasi būstą ar jame gyvena kitais pagrindais (panaudos sutarties pagrindu, pas giminaičius ir pan.). Ne nuomininkai vengia deklaruoti gyvenamąją vietą ten, kur jie faktiškai gyvena, o būsto nuomotojai neduoda sutikimo nuomininkams deklaruoti gyvenamąją vietą dažniausiai dėl šių priežasčių:

1. Nesudaromos nuomos sutartys. Dalis nuomotojų būstą nuomoja nesudarydami nuomos sutarties, galimai siekdami išvengti mokesčių mokėjimo valstybei ar dėl kitų priežasčių. Taip gali būti pažeidžiamos būstą besinuomojančių asmenų teisės (savininkas gali bet kada juos iškeldinti, neleisti deklaruoti gyvenamosios vietos, reikalauti nepagrįstų nuostolių atlyginimo ir pan.) bei valstybės interesai (negaunami privalomi mokesčiai). Atkreipiame dėmesį, kad nuomos sutartis neprivalo būti patvirtinta notaro, užtenka, kad ji būtų rašytinės formos.

Pažymėtina, kad naujos redakcijos Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas kaip tik ir sudaro sąlygas lengviau, paprasčiau ir lanksčiau deklaruoti gyvenamąją vietą asmenims, neturintiems nuosavybės teise jiems priklausančio gyvenamojo būsto, deklaravimo įstaigai pateikiant tik nuomos sutartį ar kitą dokumentą, patvirtinantį asmens teisę gyventi tame būste.

2. Vis dar nepagrįstai manoma, kad gyvenamosios vietos deklaravimas suteikia asmenims turtines teises į nuomojamą būstą. Vidaus reikalų ministerija ne kartą yra pabrėžusi, kad gyvenamosios vietos deklaravimas nesuteikia jokių turtinių teisių į patalpą ar pastatą, kuriame yra deklaruojama gyvenamoji vieta. Patalpos ar pastato savininko teisės yra ginamos minėtame įstatyme nustatant atvejus, kada gyvenamosios vietos deklaravimo duomenys gali būti panaikinti, patikslinti ar pan., kad bet kada galima gauti informaciją apie nuomotojo būste gyvenamąją vietą deklaravusius asmenis, todėl savininkas neturi pagrindo neleisti deklaruoti gyvenamosios vietos asmenims, kurie gyvena jam priklausančiose patalpose ar pastate jo paties sutikimu.

Gyvenamosios vietos deklaravimas - tai yra tik administracinė procedūra, kurios metu nurodoma vieta, kurioje asmuo faktiškai gyvena.

3. Nepagrįstas įsitikinimas, kad yra apribojimas „išdeklaruoti“ nepilnamečius vaikus. Vidaus reikalų ministerija, siekdama visapusiškai išnagrinėti situaciją, kreipėsi į Lietuvos Respublikos

vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigą, kuri nenurodė jokių apribojimų panaikinant nepilnamečių vaikų duomenis. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 5 straipsnio nuostatas nepilnamečių vaikų gyvenamąją vietą deklaruoja jų tėvai, įtėviai, globėjai arba kiti atstovai, jų gyvenamoji vieta deklaruojama ten, kur ją deklaruoja tėvai. Tad, jei tėvai išsikrausto iš nuomojamojo būsto, savininkas pagal Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punktą deklaravimo duomenis gali panaikinti, kreipdamasis į deklaravimo įstaigą.

Viešųjų ryšių tarnyba

Parengta pagal Vidaus reikalų ministerijos informaciją